28 Αυγούστου 2026

Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής: «Ο νους βλέπει το σκότος της ψυχής»

Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Άγ. Ιωσήφ Ησυχαστής / Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Συναξαριακές Μορφές

98b0d5899b170cd2bfd8f4e8ee6be365_L
Image not found or type unknown

Ο Γέρων Ιωσήφ είδε όλο το βάθος του παλαιού ανθρώπου και με πολύ κόπο και προσευχή καθάρισε τον εαυτόν του και όλη η ζωή του είναι ένα παράδειγμα μιμήσεως, για κάθε άνθρωπο που αγωνίζεται για τη σωτηρία της ψυχής του.

Παραπονείται μάλιστα, ότι δεν φροντίζουμε για το εσωτερικό της ψυχής και γράφει:

«Η σημερινή κατάστασις των πολλών περιωρίσθη εις ένα τύπον εξωτερικόν. Πέραν τούτου δεν υπάρχει φροντίδα και μέριμνα διά το εσωτερικόν της ψυχής, όπου συνίσταται το παν· όπου ενώνεται ο υλικός με τον άυλον, ο άνθρωπος με τον Θεόν, κατά το εγχωρούν εις την χωματώδη μας φύσιν. Τούτο είναι το πολύ ωραίον και το πάνυ καλόν. Άλλα πάντες το αποφεύγομεν. Πάντες τα νώτα στρέφομεν. Καθότι απαιτείται αγών».

Εις τον αγώνα αυτόν του ανθρώπου, για να υπάρξουν τα ανάλογα αποτελέσματα,

πρέπει να συνεργήσει η χάρις του Θεού και η προαίρεση του ανθρώπου: «θα λυώση ως κηρός ο παλαιός άνθρωπος. Και όπως ο σίδηρος, όταν εμβαίνη εις την φωτιά, ξεκολλάει και πέφτει η σκουριά, όπου έχει επάνω, έτσι γίνεται και εις τον άνθρωπον. Έρχεται κατ' ολίγον η χάρις και μόλις πλη-σίαση εις τον άνθρωπον αναλύει ως κηρός. Και δεν γνωρίζει εις αυτήν την στιγμήν ο άνθρωπος τον εαυτόν του, ενώ όλος είναι πολυόμματος νους και διαυγέστατος. Όμως εις αυτήν την υπερφυή ενέργειαν δεν ημπο-ρεί να ξεχωρίση τον εαυτόν του, διότι ενούται με τον Θεόν. Και τότε πίπτει η σκουριά. Αφαιρείται η σφραγίδα. Αποθνήσκει ο παλαιός άνθρωπος. Αφαιρείται το μητρικόν αίμα. Ανακαινούται το φύραμα.

Και δεν αλλάζει κατά το σώμα ο άνθρωπος, αλλά τα φυσικά προτερήματα και χαρίσματα του ανθρώπου, αυτά φωτίζει, ενδυναμοί και ανακαινίζει η χάρις. Και ζωογονείται ο πάλαι Αδάμ, ο πλασθείς κατ' εικόνα Θεού».

Όποιος αξιωθή να ιδή την άβυσσον των πταισμά-των της ψυχής του θρηνεί από το φρικτόν αυτό θέαμα. Εκ της οράσεως της καταστάσεως αυτής προέρχεται η μετάνοια, η επίγνωσις του εαυτού μας, η αληθινή ταπείνωσις και ο φόβος του Θεού. Όλα αυτά είναι δωρήματα της Χάριτος του Θεού.

Εφ' όσον δεν υπάρχει η επίγνωσις του αμαρτωλού εαυτού μας θεραπεία δεν υπάρχει. Από την στιγμήν όμως που ο νους γίνεται θεωρός αυτού του σκότους της ψυχής αρχίζει να λειτουργή η ταπείνωσις και μαραίνεται η ρίζα της αμαρτίας, δηλαδή η υπερηφάνεια.

Η υπερηφάνεια είναι το μεγαλύτερο εμπόδιο για τον φωτισμό του Αγίου Πνεύματος. Βάσις και θεμέλιο, κατά τους αγίους Πατέρας, της πνευματικής ζωής είναι η υπακοή, διότι αυτή χαρίζει την ταπεινοφροσύνη. Είναι αδύνατον χωρίς υπακοή η ψυχή να απαλλαγή από τα πάθη της οιήσεως, της κενοδοξίας και της υπερηφάνειας.

Η μετάνοια είναι ανεκτίμητο δώρο για τον άνθρωπο. Είναι το καλύτερο φάρμακο για την αποκατάσταση της ψυχικής υγείας του ανθρώπου.

Ο Γέρων Ιωσήφ είναι πρακτικότατος διδάσκαλος, βιαστής και απαράμιλλος συνεχιστής όλης αυτής της Νηπτικής παραδόσεως, της κρυπτής εργασίας που επιτελεί ο νους εγκλειόμενος στην ψυχή. Να πως ερμηνεύει αυτή την κατάσταση της ψυχής και του νου. «Ο νους είναι ο οικονόμος της ψυχής, όπου κουβαλά τροφήν – ό,τι τον δώσης εσύ. Λοιπόν όταν έχη ειρήνην και τον δίδεις ό,τι καλόν θέλει, αυτός τα κατεβάζει εις την καρδίαν. Πρώτον καθαρίζει αυτός από όσας προλήψεις κατείχετο εις τον κόσμον. Ξεθολώνει από του βίου τες μέριμνες και λέγοντας την νοεράν προσευχήν τελείως παύει ο μετεωρισμός. Και τότε

καταλαμβάνεις ότι εκαθαρίσθη. Διότι πλέον δεν κινείται εις τα ακάθαρτα και πονηρά, όπου είδεν ή ήκουσεν εις τον κόσμον.

Μετά αυτός διά της ευχής, εισερχόμενης και εξερχομένης στην καρδία, καθαρίζει δρόμο και εκβάλλει κάθε πικρία, αισχρότητα, ακαθαρσία από αυτήν. Στήνει πόλεμο ο νους προς τα πάθη και τους δαίμονες, που εγείρουν αυτά, που τόσα έτη φώλιαζαν σε αυτή και κανείς δεν τους ήξερε ούτε τους έβλεπε.

Τώρα όμως που ο νους έλαβε καθαρότητα -την αρχαία στολή του- τους βλέπει και ως κύων γαυγίζει, υλακτεί, μάχεται μετ' αυτών ως κύριος και φύλαξ όλου του διανοητικού μέρους».

Είναι μεγάλη αλήθεια αυτό το οποίο μας αποκαλύπτει ο Γέρων Ιωσήφ. Ο νους κύριος και φύλαξ όλου του διανοητικοί μέρους της ψυχής. Αυτή η προσοχή, η νηπτική ικανότητα του νου, χαρίζει σε αυτόν μεγάλη απλότητα και καθαρότητα. Ο νους γυμνός από κάθε νόημα. Αφού είναι ελεύθερος από κάθε λογισμό, τότε και η θεία χάρις επαναπαύεται, για να έλθει να σκηνώσει σε αυτόν, διότι τίποτε δεν υπάρχει ευάρεστο στο Θεό, όσον ο καθαρός λογισμός.

Ο Γέρων Ιωσήφ με πολλή σαφήνεια περιγράφει πως ο νους με την ευχή καθαρίζει τη ψυχή από τις συγκαταθέσεις των εμπαθών λογισμών: «Κρατών ως όπλον το όνομα Ιησούς μαστίζει τους πολεμίους, άχρις ότου τους βγάλη όλους απ' έξω, τριγύρω στο περικάρδιον· και υλακτούσιν και αυτοί ως άγριοι κύνες. Ο δε νους αρχίζει να καθαρίζη την βρώμαν και όλην την ακαθαρσίαν, όπου είχον μολύνει οι δαίμονες με τας συγκαταθέσεις όπου είχομεν κάμει εις ό,τι κακόν και εφάμαρτον... Και όλο αγωνίζεται να ρίχνη έξω τες βρώμες, όπου αυτοί διαρκώς ρίχνουν μέσα. Έπειτα ως οικονόμος φέρει τροφάς αρμόζουσας προς φωτισμόν και υγείαν ψυχής».

Και συνεχίζει τη θαυμάσια διδασκαλία του: «Εις όλα αυτά συνεργεί η χάρις η καθαρτική. Σκεπάζεται ο αγωνιζόμενος ως υπό σκιάν υπό την σκέπην της υπακοής. Φρουρείται υπό την χάριν αυτού, όπου ανέλαβε την ψυχήν του ενώπιον του Θεού. Και ολίγον-ολίγον γίνεται αλλοίωσις του Υψίστου. Και αφού εν ολίγοις διωχθώσιν τελείως έξω οι δαίμονες, καθαρισθή δε έσωθεν η καρδία, παύει ο μολυσμός.

Ενθρονίζεται ο νους ως Βασιλεύς επί την καρδίαν και χαίρει ως νυμφίος επί νύμφη εν τω θαλάμω. Άγει χαράν αγίαν, ειρηνικήν, άμωμον. Λέγει την ευχήν χωρίς κόπον».

Κυριότερο έργο επομένως για την υγεία της ψυχής μας δεν είναι άλλο από την άσκηση της νοεράς προσευχής. Λέγοντας την ευχή, το: «Κύριε Ιησού Χριστέ, ελέησόν με», δημιουργούνται μέσα στη ψυχή μας άλλες καταστάσεις. Διότι, όταν παραμένει πολύ χρόνο μέσα στη ψυχή μας το ένδοξο Όνομα του Ιησού Χριστού,

προκαλεί θερμότητα σε αυτή και ανέκφραστη χαρά και αγάπη. Και πώς να μη χαίρεται η ψυχή, αφού βρήκε το πολύτιμο μαργαριτάρι, το οποίο είναι το γλυκύτατο Όνομα του Κυρίου Ιησού Χρίστου!

«Πνευματικαί εμπειρίαι Γέροντος Ιωσήφ του Ησυχαστού», Ι.Μ.Καρακάλλου, Άγ. Όρος – Αποσπάσματα
***Πηγές**: agiosmgefiras.blogspot.gr-* *agioritikovima.gr*